

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Інтегрований курс з фундаментальних дисциплін
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Голубнича Вікторія Миколаївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 3 кред. ЄКТС, 90 год. Для денної форми навчання 20 год. становить контактна робота з викладачем (2 год. лекцій, 18 год. практичних занять), 70 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Анатомія людини, Гістологія, цитологія та ембріологія, Фізіологія, Патофізіологія, Патоморфологія, Фармакологія, Біохімія, Мікробіологія, вірусологія та імунологія, Медична біологія
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

підготовка фахівців здатних розв'язувати складні задачі та вирішувати проблеми у сфері стоматології із формуванням і набуттям ними навичок та розуміння з фундаментальних дисциплін, а також здатних до дослідницької та інноваційної діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога. Вступ. Топографо-анатомічні особливості опорно-рухового апарату організму людини. Спланхнологія. Будова нервової системи. Судинно-лімфатична система.
Тема 2 Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога Вступ. Збудливі структури. Гуморальна та нервова регуляція функцій організму. Фізіологія системи крові та серцево-судинної системи. Фізіологія обміну речовин, систем дихання, травлення. Фізіологія системи виділення.
Тема 3 Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини. Вступ. Тканини організму: епітеліальна, сполучна, м'язова, нервова тканини, кров та лімфа. Органи чуттів.
Тема 4 Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини. Вступ. Фізико-хімічні властивості білків, ліпідів, вуглеводів. Методи дослідження біохімічного складу біологічних рідин. Патологічні стани пов'язані з метаболічними порушеннями.
Тема 5 Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини. Вступ. Загальна будова мікроорганізмів. Імунологія. Спеціальна бактеріологія, вірусологія та мікологія. Методи діагностики інфекційних хвороб. Імунобіологічні препарати для лікування та профілактики хвороб людини.
Тема 6 Використання сучасних комплексних уявлень про потоморфологічні процеси в організмі людини в роботі стоматолога Патогенез та патологічна анатомія соматичних та інфекційних хвороб. Методи верифікації діагнозів. Особливості порушень при системних та онкологічних захворюваннях. Особливості комплексного використання лікарем знань про патоморфологію у проведенні діагностично-лікувальних заходів.
Тема 7 Сучасні комплексні уявлення про патофізіологічні процеси в організмі людини Патогенез та патологічна фізіологія соматичних та інфекційних хвороб. Методи верифікації діагнозів. Особливості порушень при системних та онкологічних захворюваннях. Особливості комплексного використання знань лікарем про патофізіологію у проведенні діагностично-лікувальних заходів.
Тема 8 Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах Вступ. Загальна фармакологія. Лікарські засоби, що впливають на функцію центральної нервової системи, аферентну та еферентну іннервацію. Фармакологія лікарських засобів, що впливають на функцію органів дихання, органів травлення, функцію нирок, серцево-судинної системи, на систему крові. Особливості комплексного використання лікарем знань про фармакологію у проведенні лікувальних заходів.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
РН2	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
РН3	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
РН4	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 221 Стоматологія:

ПР1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
ПР2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 221 Стоматологія:

8. Види навчальних занять

Тема 1. Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога.

Лк1 "Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога" (денна)

Роль дисципліни у підготовці лікаря. Особливості використання комплексних системних базових знань про людину у діагностиці та лікуванні захворювань.

Пр1 "Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога" (денна)

Вирішення практичних завдань щодо використання знань про анатомію людини у діагностиці та лікуванні захворювань.

Тема 2. Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога Пр2 "Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога" (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі лікаря.
Тема 3. Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини. Пр3 "Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини." (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про гістологію та ембріологію людини для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в роботі лікаря.
Тема 4. Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини. Пр4 "Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини." (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про біохімію людини для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини в роботі лікаря.
Тема 5. Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини. Пр5 "Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини." (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про медичну мікробіологію для діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб людини.
Тема 6. Використання сучасних комплексних уявлень про потоморфологічні процеси в організмі людини в роботі стоматолога Пр6 "Використання сучасних комплексних уявлень про потоморфологічні та патофізіологічні процеси в організмі людини в роботі стоматолога" (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про потоморфологічні та патофізіологічні процеси в організмі людини.
Тема 7. Сучасні комплексні уявлення про патофізіологічні процеси в організмі людини Пр7 "Фармакотерапія в роботі лікаря у сучасних умовах." (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про фармакологію для вибору лікувальної тактики.
Тема 8. Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах

Пр8 "Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах" (денна) Вирішення практичних завдань щодо використання знань про фармакологію для вибору лікувальної тактики.
Тема 9. Диференційований залік
Пр9 "Диференційований залік" (денна) Оцінювання отриманих знань

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

MН1	Кейс-орієнтоване навчання
MН2	Електронне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL), які сприяють розвитку фахових здібностей, та стимулюють творче мислення.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом лекцій, самонавчання. Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій, наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Розв'язування ситуаційних задач
НД2	Електронне навчання у системах (MIX) - підготовка до ЄДКІ

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$

Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$
---	------------------	------------------

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Експрес-тестування	Експрес тестування передбачає проходження студентами тестів на платформі MIX.	Проводиться на кожному практичному занятті	Студент має надати 75% правильних відповідей, для отримання позитивної оцінки
МФО2 Дискусії у фокус-групах	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здатності студента до роботи в команді, вміння обґрунтовувати свої рішення, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Оцінювання роботи в фокус групах над практичними кейсами, тестування	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань

МСО2 Підсумковий контроль: диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень знань по завершенню дисципліни.	На останньому занятті	Здобувач може отримати 80 балів. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент 48 балів
---	---	-----------------------	--

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		200 балів	
МСО1. Оцінювання роботи в фокус групах над практичними кейсами, тестування		120	
		120	Ні
МСО2. Підсумковий контроль: диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)		80	
		80	Ні

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При засвоєнні матеріалу дисципліни студент за кожний вид роботи на занятті студент може отримати: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». При виконанні ситуаційних задач кожна з оцінок конвертується у 10, 8, 6 або 0 балів відповідно. При виконанні тестування - 5, 4, 3 або 0 балів відповідно. На останньому практичному занятті обраховується загальна кількість балів отриманих упродовж вивчення дисципліни. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час практичних занять становить 120 балів. Підсумковий контроль здійснюється на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються усі студенти. Форма підсумкового контролю – залік, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80. Мінімальна кількість балів, яку студент повинен набрати за ПМК становить 48. Оцінка за дисципліну обчислюється, як сума балів, отриманих на практичних заняттях та балів, отриманих на підсумковому модульному контролі. Загальний бал з дисципліни не може бути більше ніж 200. У випадку незадовільного результату здобувач вищої освіти має право отримати залік на додатковому тижні, відповідно до графіка навчального процесу; підсумкова оцінка в даному випадку формується згідно положення про організацію навчального процесу у СумДУ.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН2	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Анатомія людини [Текст] : підручник : у 3-х т. Т.1 / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та ін. ; за ред.: В. Г. Черкасова, А. С. Головацького. — 9-те вид., доопрац. — Вінниця : Нова Книга, 2022. — 368 с. + Гриф МОН.
2	Голубнича, В. М. Інтегрований курс фундаментальних дисциплін. Розділ "Мікробіологія" [Електронний ресурс] : конспект лекцій / В. М. Голубнича, Т. В. Івахнюк, Р. М. Штайнбергер. — Суми : СумДУ, 2025. — 75 с. — СС BY-NC-SA.
3	Фізіологія [Текст] : підручник / В. Г. Шевчук, В. М. Мороз, С. М. Белан та ін. ; за ред. В.Г. Шевчук. — 5-те вид. — Вінниця : Нова Книга, 2021. — 448 с. + Гриф МОЗ.
4	Клінічна фармакологія [Текст] : навч. пос. / Є. І. Шоріков, Г. І. Шумко, О. С. Хухліна та ін. ; ред. Є. І. Шоріков. — Вінниця : Нова Книга, 2019. — 512 с.
5	Гістологія, цитологія та ембріологія. Атлас [Текст] = Histology, Cytology and Embriology = Гистология, цитология и эмбриология : навч. посіб. / О. Ю. Степаненко, О. В. Мірошніченко, Л. О. Зайченко та ін. — 2-ге вид. — Київ : Медицина, 2020. — 152 с. + Гриф МОН.
Допоміжна література	
1	Патологічна анатомія в питаннях і відповідях [Електронний ресурс] : навч. посіб. у 2 ч. Ч. 1 : Загальна патоморфологія / А. М. Романюк, Л. І. Карпенко, Р. А. Москаленко та ін.; за заг. ред. А. М. Романюка. — Суми : СумДУ, 2023. — 145 с.
2	Іншина, Н.М. Курс лекцій з біохімії. Розділ "Метаболізм нуклеотидів": навч. посіб. / Н.М. Іншина. - Електронне видання каф. Біофізики, фармакології та біомолекулярної інженерії. - Суми: СумДУ, 2018. - 41 с.
3	Атаман, О.В. Патофізіологія [Текст] : підручник: у 2-х т. Т.1 : Загальна патологія / О. В. Атаман. — 3-тє вид. — Вінниця : Нова Книга, 2018. — 584 с
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html
2	http://anatomia.org.ua/
3	https://ocw.sumdu.edu.ua/content/807

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Сучасні комплексні уявлення про анатомію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Сучасні комплексні уявлення про фізіологію людини, як основу діагностично-лікувальних заходів у роботі стоматолога	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Сучасні комплексні уявлення про гістологію та ембріологію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Сучасні комплексні уявлення про біохімію людини, як основу для розуміння патогенетичних механізмів хвороб людини.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
5	Сучасні комплексні уявлення про медичну мікробіологію, як основу для розуміння патогенетичних механізмів інфекційних хвороб людини.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Використання сучасних комплексних уявлень про потоморфологічні процеси в організмі людини в роботі стоматолога	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Сучасні комплексні уявлення про патофізіологічні процеси в організмі людини	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
8	Фармакотерапія в стоматологічній практиці в сучасних умовах	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
9	Диференційований залік	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	59	0	0	0	0	59	0	0	0	0	59
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>90</i>	<i>20</i>	<i>2</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>70</i>	<i>0.5</i>	<i>4.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>59</i>